

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0969
Název školy	Gymnázium Česká a Olympijských nadějí, České Budějovice, Česká 64
Název materiálu	VY_32_INOVACE_ZSV_1_4_ZIK_12_ZIDE_VE_FRANCII
Autor	Mgr. Martin Zikmunda
Tematický okruh	Antisemitismus a holocaust
Ročník	1. – 4.
Datum tvorby	18.01.2014
Anotace	Židé ve Francii během druhé světové války
Metodický pokyn	Pracovní list je určen jako výuková pomůcka se zaměřením na mezipředmětové vztahy předmětů dějepis, základy společenských věd, zeměpis i jako materiál k samostudiu. Možnosti využití: promítání, práce jednotlivců nebo dvojic u PC, vytištění pracovního listu.
Pokud není uvedeno jinak, použitý materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Pracovní list

Židé ve Francii během druhé světové války

Využitelné pomůcky:

Atlas světa, Slovník cizích slov, internetové zdroje

Seznam citací:

¹ AUTOR NEUVEDEN. *Židé ve Francii* [online]. [cit. 18.1.2014]. Dostupný na WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDid%C3%A9_ve_Francii

² AUTOR NEUVEDEN. *Holocaust ve Francii* [online]. [cit. 18.1.2014]. Dostupný na WWW:
<http://www.holocaust.cz/cz/history/countries/france>

³ AUTOR NEUVEDEN. *Vichystická Francie* [online]. [cit. 18.1.2014]. Dostupný na WWW:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vichyfrance.GIF>

⁴ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

⁵ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

Výchozí text

Židé ve Francii během druhé světové války¹

Židovská komunita ve Francii odráží konfliktní impulsy, jež ovládly moderní Francii jako celek – revoluce a tradice, vstřícný vztah k cizincům a xenofobie, nacionalismus a sebeurčení menšin. Skladba francouzské komunity je velice rozmanitá. Jde hlavně o staré sefardské a aškenázské komunity, které žily geograficky odděleně a do jisté míry i kulturně odlišně. Koncem 30. let tvořilo polovinu francouzských Židů neasimilovaní přistěhovanci a většina projevů antisemitismu té doby byla důsledkem obyčejné xenofobie. Naopak „skutečných francouzských Židů“ se tato xenofobie dotýkala pouze malou měrou. V minulosti se cítili především Francouzi, teprve až pak Židy. V posledních letech se však tento přístup změnil. Nevyzpytatelný osud učinil z francouzské komunity jednu z největších v moderním židovském světě a jedinou na evropském kontinentu s opravdu živoucím a pulsujícím židovským životem. Počet současné židovské populace je podle Světového židovského kongresu 600 000, podle francouzské židovské komunity (Appel Unifié Juif de France) 500 000, podle The Virtual Jewish Library k roku 2006 zhruba 492 000 a tvoří přibližně 1%.

Holocaust ve Francii² (krácený text)

Na počátku druhé světové války žilo ve Francii asi 320 000 Židů, dalších asi 400 000 ve francouzských koloniích v severní Africe, z toho asi 90 000 osob se v zemi narodilo. Vysokou míru jejich asimilace a integrace do společnosti dokládá například jmenování Leona Bluma v květnu 1937 předsedou vlády - první premiér Francie židovského původu. Početnější část židovské menšiny tvořili východní Židé, kteří se po příchodu z oblastí Ukrajiny a východního Polska usazovali spíše na venkově a zachovávali si svou kulturu.

V květnu 1940 napadlo Německo Francii a v rychlém tažení se německé armádě podařilo s pomocí Itálie zlomit francouzský odpor. 22. června 1940 uzavřeli představitelé Francie s Hitlerem příměří. Jeho důsledkem bylo rozdělení Francie na dvě části: severní zónu spravovanou německou armádou (3/5 území Francie) a jižní zónu, jejíž správou byla pověřena vláda ve Vichy presidenta Phillippe Petaina. Východní území Alsaska a Lotrinska byla připojena k Německé říši, dva departementy na severu země připadly Belgii.

Vichystický režim spolupracující s Němci přijal v letech 1940 a 1941 antisemitské zákony, tzv. Židovské statuty (Statuts de Juifs), které definovaly židovství jako rasu a omezovaly občanská práva Židů. První status z 3. října 1940 stanovil, že za Žida je považován každý, kdo má tři prarodiče "židovské rasy", nebo dva a žije zároveň v manželství s partnerem židovského původu. 2. června 1941 byl vydán tzv. Druhý status, který vymezil pojem "položida". Oba zákony znamenaly vyloučení Židů z veřejného života a mnoha zaměstnání: školství, armády, politiky a sdělovacích prostředků. Zároveň dávaly policejním prefekturám oprávnění zavírat Židy do internačních táborů.

Obecně byli během 2. světové války ve Francii největšímu pronásledování vystaveni Židé, kteří neměli francouzské občanství - tedy přistěhovanci a uprchlíci, a to v obou zónách, byť v jižní v menší míře. Tvořili dvě třetiny celkového počtu deportovaných.

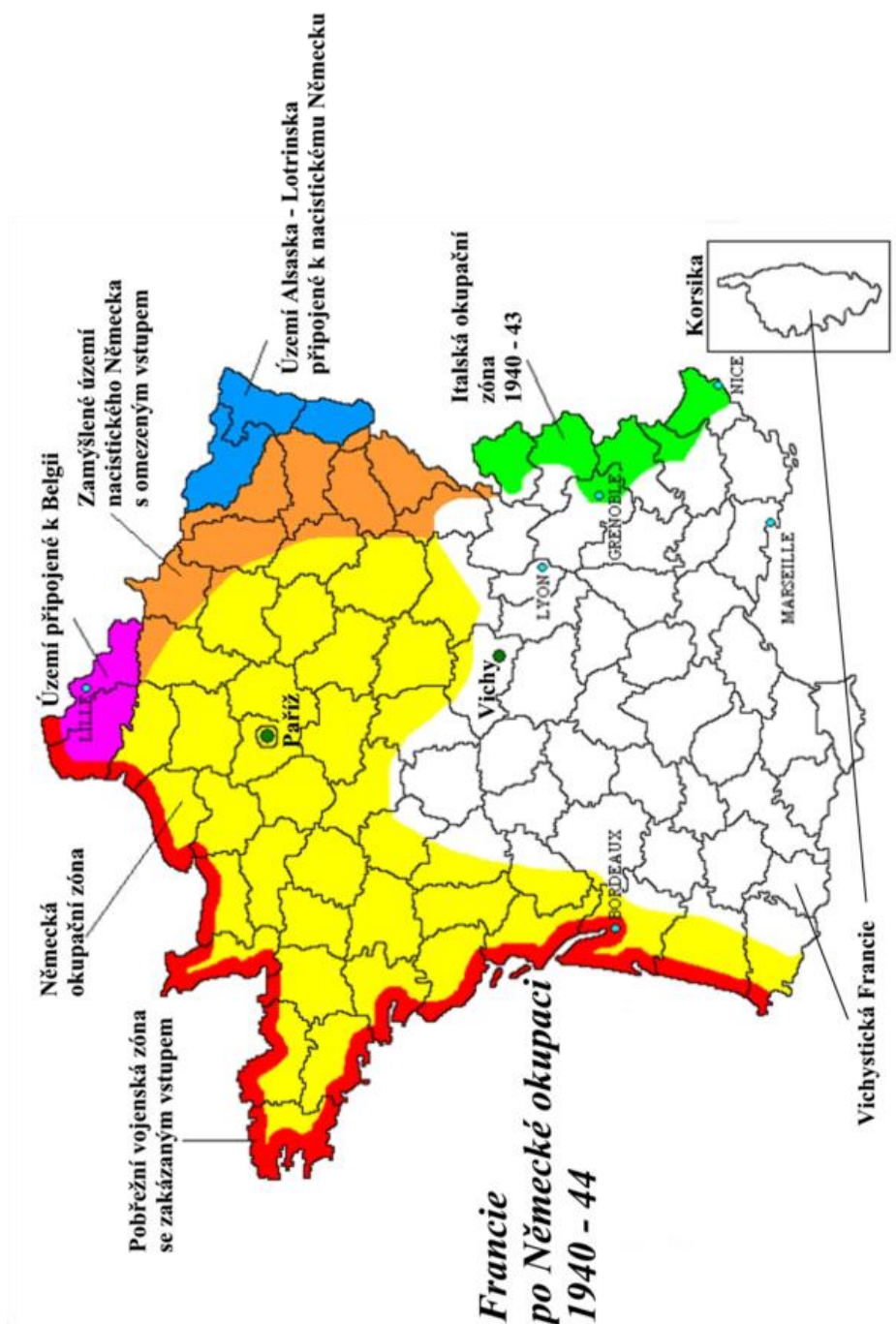
První transport francouzských Židů odjel z internačního tábora Royallieu u Compiègne 27. března 1942 a odvezl do Osvětimi 1 100 osob převážně bez francouzského občanství. Celkem bylo do Osvětimi (méně pak do Sobiboru a Majdanku) odvezeno na 76 000 židovských obyvatel Francie, 67 000 z Drancy. Od března do léta 1942 byli Němci nuceni zastavit proces transportů kvůli nedostatku vlaků. Většina transportů pak proběhla

¹ AUTOR NEUVEDEN. *Židé ve Francii* [online]. [cit. 18.1.2014]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDid%C3%A9_ve_Francii

² AUTOR NEUVEDEN. *Holocaust ve Francii* [online]. [cit. 18.1.2014]. Dostupný na WWW: <http://www.holocaust.cz/cz/history/countries/france>

během léta a podzimu 1942. Byly zřízeny další koncentrační tábory: Gurs, Riversaltes atd. Celkem zemřelo během druhé světové války 90 000 francouzských Židů, tedy asi 26% celkové židovské populace. Deportováno bylo 73 850 nefrancouzských Židů, z nichž přežilo 2 190.

1. Na mapě níže je zobrazena Francie po Německé okupaci 1940 – 44. Na základě internetových zdrojů se pokus určit, kde se nalézají tyto internační nebo koncentrační tábory: Royallieu u Compiègne, Drancy, Gurs, Pithiviers, Vernet. Které z nich se nacházely v německé okupační zóně a které ve Vichystické Francii?

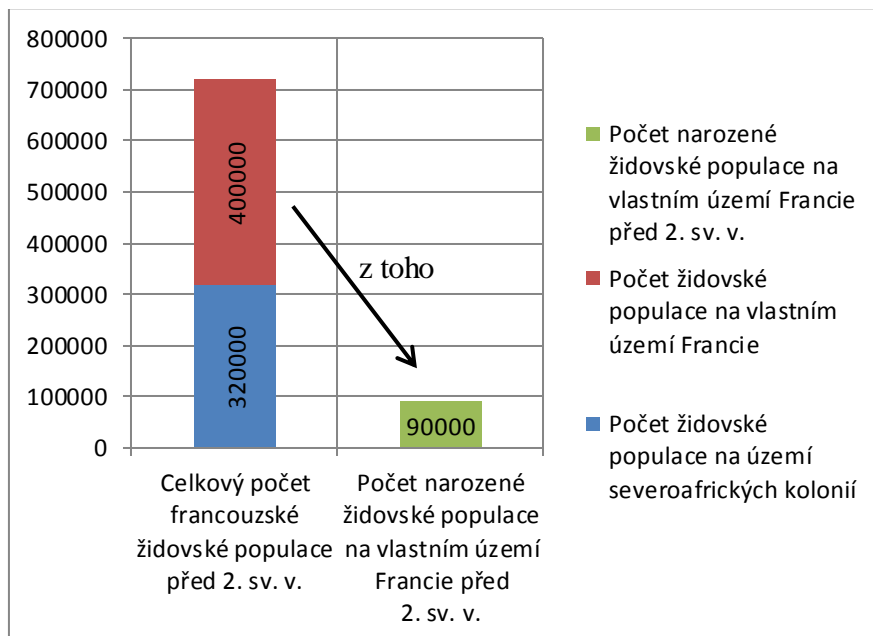
Mapa Francie po Německé okupaci 1940 - 44³ – upravená mapa⁴

³ AUTOR NEUVEDEN. *Vichystická Francie* [online]. [cit. 18.1.2014]. Dostupný na WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vichyfrance.GIF>

2. Vysvětli na základě výchozího textu, co jsou to tzv. Židovské statusy. Co oba zákony znamenaly pro židovskou populaci ve Vichystické Francii? Kdo byl podle těchto zákonů považován za Žida?

3. Který z grafů je vzhledem k výchozímu textu správný? Které „Komentáře“ vzhledem ke grafu nikoli vzhledem k výchozímu textu jsou správné.

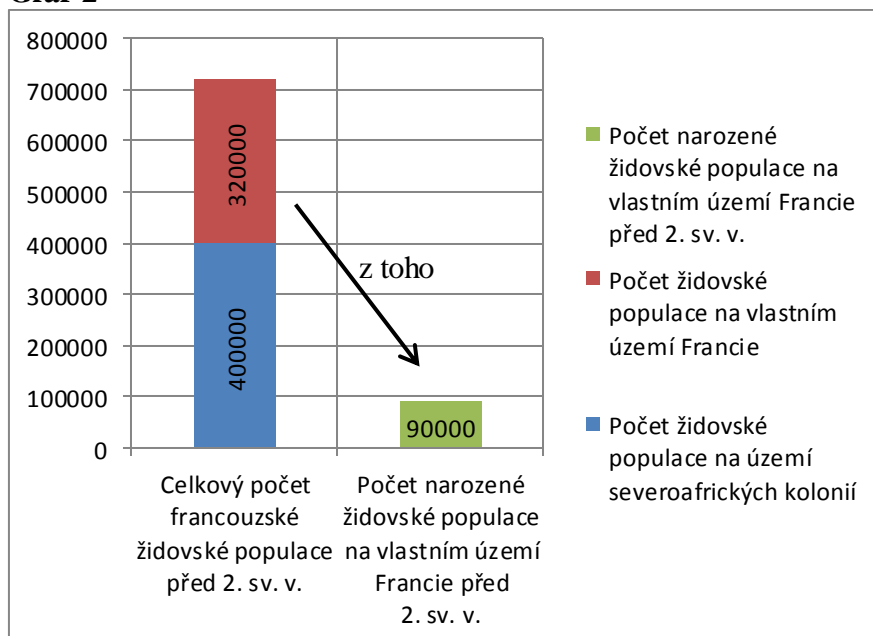
Graf 1

Komentáře Graf 1

1. Celkový počet židovské populace je 810000.
2. Celkový počet židovské populace na vlastním území Francie je 310000.
3. Celkový počet židovské populace na území severoafrických kolonií je 410000.

Graf 2

Komentáře Graf 2

1. Celkový počet židovské populace je 810000.
2. Celkový počet židovské populace na vlastním území Francie je 410000.
3. Celkový počet židovské populace na vlastním území Francie je 320000.

⁴ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

4. Která tvrzení vzhledem k výchozímu textu jsou správná? Více jak jedna odpověď je správná.

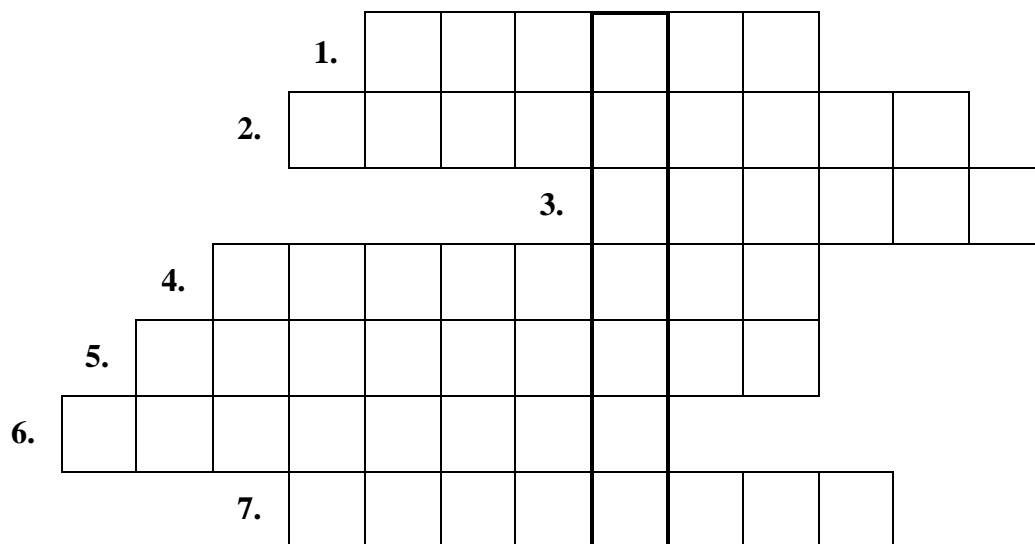
- a) První transport francouzských Židů odjel z internačního tábora u Compiègne koncem března 1942 do Treblinky.
- b) Na 3/5 území Francie vládl prezident Phillippe Petain.
- c) Současná židovská komunita ve Francii tvoří cca 3% populace.
- d) Korsika byla součástí Vichystické Francie.
- e) Deportováno bylo 73 850 Židů francouzské státní příslušnosti.
- f) Židovští přistěhovalci a uprchlíci ve Francii tvořili tři pětiny celkového počtu deportovaných.
- g) Leon Blum byl židovského původu.

5. Křížovka

Tajenka: Část francouzského území přičleněného k nacistickému Německu.

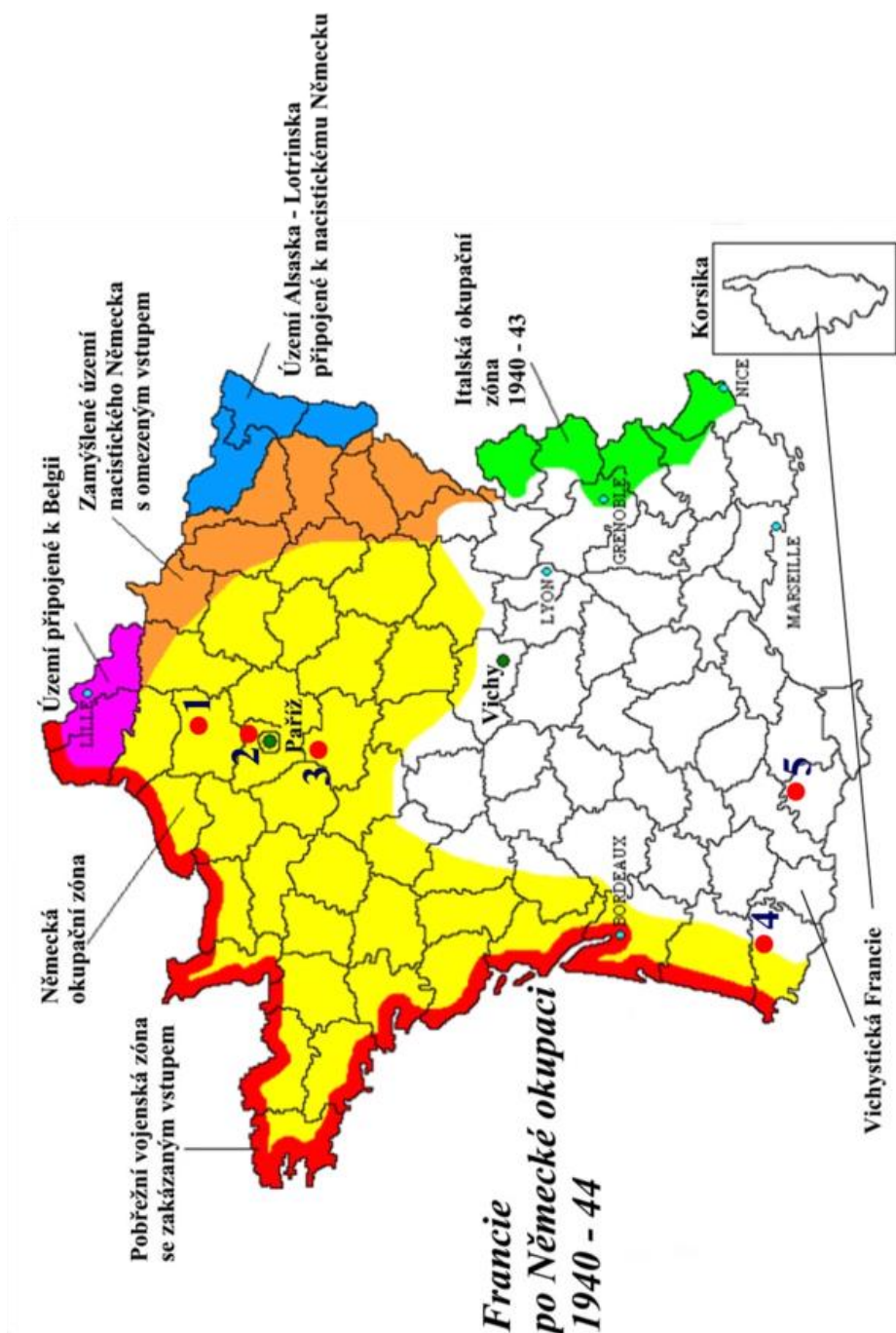
Pro úspěšné vylúštení křížovky najdeš většinu potřebných informací v doprovodném textu. Pokud si nebudeš vědět rady, neváhej se zeptat svého učitele. Hodně štěstí při luštění.

- 1. Prezident Vichystické Francie.
- 2. Internačního tábora u Compiègne.
- 3. Název francouzského protizidovského zákona.
- 4. Město v pobřežní vojenské zóně.
- 5. Název židovské komunity ve Francii (příd. jméno.)
- 6. Jeden z vyhlazovacích táborů, kam byli odváženi francouzští Židé.
- 7. Město v italské okupační zóně.

Řešení

1. Na mapě níže je zobrazena Francie po Německé okupaci 1940 – 44. Na základě internetových zdrojů se pokus určit, kde se nalézají tyto internační nebo koncentrační tábory: Royallieu u Compiègne, Drancy, Gurs, Pithiviers, Vernet. Které z nich se nacházely v německé okupační zóně a které ve Vichystické Francii?

Mapa Francie po Německé okupaci 1940 – 44³ – upravená mapa⁵

1 – Royallieu u Compiègne, 2 – Drancy, 3 – Pithiviers, 4 – Gurs, 5 – Vernet.

⁵ Obrázek zpracován pomocí volného softwaru „Zoner Callisto 5 FREE“

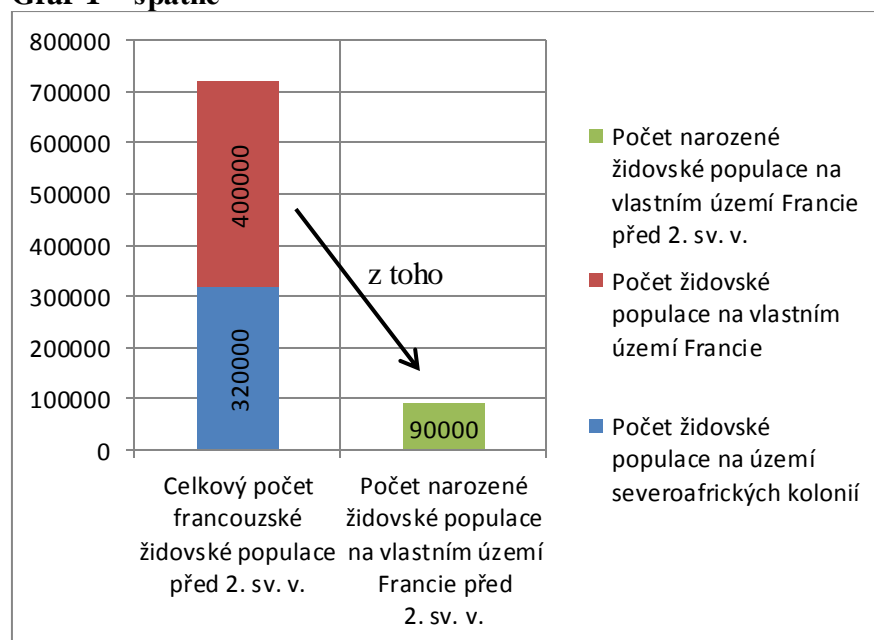
2. Vysvětli na základě výchozího textu, co jsou to tzv. Židovské statuty. Co oba zákony znamenaly pro židovskou populaci ve Vichystické Francii? Kdo byl podle těchto zákonů považován za Žida? Pokus se definovat, kdo byl „položid“?

Vichystický režim spolupracující s Němci přijal v letech 1940 a 1941 antisemitské zákony, tzv. Židovské statuty (Statuts de Juifs), které definovaly židovství jako rasu a omezovaly občanská práva Židů. **První status** ze 3. října 1940 stanovil, že za Žida je považován každý, kdo má tři prarodiče "židovské rasy", nebo dva a žije zároveň v manželství s partnerem židovského původu. 2. června 1941 byl vydán tzv. **Druhý status**, který vymezil pojem "položida". Oba zákony znamenaly vyloučení Židů z veřejného života a mnoha zaměstnání: školství, armády, politiky a sdělovacích prostředků. Zároveň dávaly policejním prefekturám oprávnění zavírat Židy do internačních táborů.

Termínem „**položid**“ byli označeni všichni ti, kteří měli jednoho rodiče židovského původu.

3. Který z grafů je vzhledem k výchozímu textu správný? Které „Komentáře“ vzhledem ke grafu nikoli vzhledem k výchozímu textu jsou správné.

Graf 1 – špatně

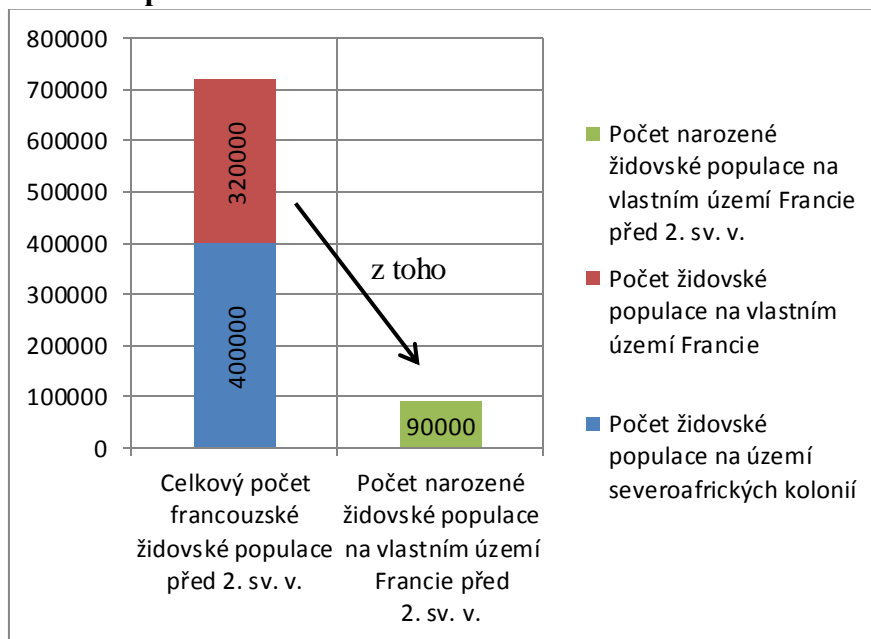
Komentáře Graf 1

~~1. Celkový počet židovské populace je 810000. – špatně~~

~~2. Celkový počet židovské populace na vlastním území Francie je 310000. – špatně~~

~~3. Celkový počet židovské populace na území severoafrických kolonií je 410000. – špatně~~

Graf 2 – správně

Komentáře Graf 2

1. Celkový počet židovské populace je ~~810000.~~ – špatně

2. Celkový počet židovské populace na vlastním území Francie je ~~410000.~~ – špatně

3. Celkový počet židovské populace na vlastním území Francie je 320000. – **správně**

4. Která tvrzení vzhledem k výchozímu textu jsou správná? Více jak jedna odpověď je správná.

- a) ~~První transport francouzských Židů odjel z internačního tábora u Compiègne koncem března 1942 do Treblinky.~~
- b) ~~Na 3/5 území Francie vládl prezident Phillippe Petain.~~
- e) ~~Současná židovská komunita ve Francii tvoří cca 3% populace.~~
- d) **Korsika byla součástí Vichystické Francie.** (správně)
- e) ~~Deportováno bylo 73 850 Židů francouzské státní příslušnosti.~~
- f) ~~Židovští přistěhovalci a uprchlíci ve Francii tvořili tři pětiny celkového počtu deportovaných.~~
- g) **Leon Blum byl židovského původu.** (správně)

5. Křížovka

Tajenka: Část francouzského území přičleněného k nacistickému Německu.

Pro úspěšné vylúštění křížovky najdeš většinu potřebných informací v doprovodném textu. Pokud si nebudeš vědět rady, neváhej se zeptat svého učitele. Hodně štěstí při luštění.

1. Prezident Vichystické Francie.
2. Internačního tábora u Compiègne.
3. Název francouzského protizidovského zákona.
4. Město v pobřežní vojenské zóně.
5. Název židovské komunity ve Francii (příd. jméno.)
6. Jeden z vyhlazovacích táborů, kam byli odvázeni francouzští Židé.
7. Město v italské okupační zóně.

						1.	P	E	T	A	I	N				
						2.	R	O	Y	A	L	L	I	E	U	
										3.	S	T	A	T	U	S
						4.	B	O	R	D	E	A	U	X		
						5.	S	E	F	A	R	D	S	K	Á	
6.	M	A	J	D	A	N	E	K								
						7.	G	R	E	N	O	B	L	E		